

Je povinností kontrolujícího, aby úplně zjistil skutkový stav věci, a to zejména pokud jde o zjišťování plnění povinností kontrolovaného podle ustanovení § 5 zákona o ochraně osobních údajů.

Stejně tak je povinností kontrolujícího pořídil úplně kontrolní protokol, aby z něj byl zjistitelný skutečný rozsah kontrolních oprávnění, jež kontrolující využil.

V Brně dne 29. června 2012
Sp. zn.: 6819/2011/VOP/VBG

Průběžná zpráva o výsledku šetření

ve věci podnětu pana J.V.

A - Shrnutí podnětu

Dne 19. prosince 2011 byl veřejnému ochránci práv doručen podnět pana J.V. (dále také „stěžovatel“), který se týká postupu Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále také „Úřad“) při prověřování podnětu stěžovatele ze dne 23. února 2009. V něm stěžovatel Úřad žádá o prošetření zneužití svých osobních údajů společností ČEZ, a. s., se sídlem Praha (dále jen „ČEZ, a. s.“). K protiprávnímu postupu uvedené společnosti (jejích zaměstnanců) mělo dle názoru stěžovatele dojít tím, že dne 20. 2. 2009 byly zveřejněny na webu <http://www.kradeze-elektriny.cz/cs/uvod.html> účelově upravené videozáznamy umožňující identifikaci stěžovatele, jenž měly být získány v souvislosti se zjištěným neoprávněným odběrem elektřiny zaměstnanci společnosti ČEZ Měření, s. r. o., se sídlem Hradec Králové (dále také „ČEZ Měření, s. r. o.“ nebo „kontrolovaný“), bez stěžovatelova souhlasu v místě jeho bydliště (a současně odběrného místa elektřiny). Dále stěžovatel namítá zveřejnění svých osobních údajů zaměstnancem společnosti ČEZ, a. s. (zřejmě tiskovým mluvčím), a to v rámci rozhovoru poskytnutého pro Týden.cz.¹

Protiprávní postup uvedených společností stěžovatel spatřuje (ve stručnosti) v:

- pořizování videonahrávek své osoby bez souhlasu v místě bydliště (odběrného místa elektřiny),
- pořizování nahrávek své osoby bez souhlasu v místě jednání (na pracovišti společnosti v Jablonci nad Nisou),
- nestanovení lhůty pro uchování obrazových záznamů své osoby,
- porušení práva na informace dle § 11 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o ochraně osobních údajů“),
- odepření práva na přístup ke zpracovaným údajům dle ustanovení § 11 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů,

¹ Původně dostupný na: <http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/video-jak-pracovalo-cezkomando-106477.html>.

- neoprávněném (z důvodu absence vzájemného smluvního vztahu) zpracování svých osobních údajů společností ČEZ Měření, s. r. o.

Úřad ve věci stěžovatelova podnětu provedl státní kontrolu. S její délkou (přes dva roky) i výsledkem, s nímž byl seznámen, až když si stěžoval u předsedy Úřadu, není stěžovatel spokojen. Po ochránci žádá, aby postup Úřadu prošetřil.

Podnět stěžovatele v části týkající se postupu Úřadu spadal do působnosti ochránce, která je vymezena především ustanovením § 1 odst. 1 a 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv (dále také „zákon o veřejném ochránci práv“), a měl rovněž veškeré náležitosti, které blíže předjímá ustanovení § 11 zmíněného zákona.

Z podkladů, které stěžovatel ke svému podnětu připojil či následně doplnil, jsem zjistila, že Úřad v době obdržení podnětu stěžovatele již vedl (od 12. 2. 2009) státní kontrolu vůči společnosti ČEZ Měření, s. r. o. Kontrolu Úřad ukončil dne 30. 5. 2011. Kontrolu vedl inspektor Úřadu Ing. Bc. Oldřich Ševčík, jehož mandát skončil ke dni 31. 5. 2011. O výsledku kontroly byl stěžovatel vyrozuměn dopisem ze dne 22. 8. 2011.² Z jeho obsahu vyplývá, že kontrolním zjištěním Úřadu bylo zjištěno porušení ustanovení § 11 odst. 1³ a § 16 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů.⁴ K odstranění závadného stavu bylo společnosti uloženo odpovídající opatření k nápravě. Podrobnější informace o výsledku státní kontroly byly stěžovateli odepřeny s odkazem na ustanovení § 38 odst. 5 písm. g) zákona o ochraně osobních údajů.⁵

Bližší informace se stěžovatel pokusil od Úřadu získat cestou podání žádosti o nahlédnutí do spisu,⁶ což mu bylo odmítnuto⁷ s odůvodněním, že daná věc není předmětem správního řízení, spis o kontrole byl uzavřen a předán do archivu. Nato stěžovatel⁸ požádal Úřad o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“). Žadostí se stěžovatel domáhal informací o zjištěném porušení zákona o ochraně osobních údajů u obou shora uvedených společností (v čem konkrétně spočívalo, v kolika případech, v jakém časovém období, zda se jednalo o závažné porušení) a uložených opatřeních k nápravě (jaká

² Viz sdělení Ing. Milana Švajcra, vedoucího samostatného oddělení Inspektorátu 3 ze dne 22. 8. 2011, zn. INSP3-0098/09-71.

³ Ustanovení § 11 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů: *Správce je při shromažďování osobních údajů povinen subjekt údajů informovat o tom, v jakém rozsahu a pro jaký účel budou osobní údaje zpracovány, kdo a jakým způsobem bude osobní údaje zpracovávat a komu mohou být osobní údaje zpřístupněny, nejsou-li subjektu údajů tyto informace již známy. Správce musí subjekt údajů informovat o jeho právu přístupu k osobním údajům, právu na opravu osobních údajů, jakož i o dalších právech stanovených v § 21.*

⁴ Ustanovení § 16 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů: *Ten, kdo hodlá jako správce zpracovávat osobní údaje nebo změnit registrované zpracování podle tohoto zákona, s výjimkou zpracování uvedených v § 18, je povinen tuto skutečnost písemně oznámit Úřadu před zpracováním osobních údajů.*

⁵ Ustanovení § 38 odst. 5 písm. g) zákona o ochraně osobních údajů: *Kontrolující jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech zjištěných při výkonu kontroly a nezneužít znalosti těchto skutečností. Povinnost mlčenlivosti není dotčena oznamovací povinností podle zvláštních zákonů. Povinnost mlčenlivosti přetrvává i po skončení pracovněprávního vztahu k Úřadu. Povinnost mlčenlivosti může kontrolujícího zbavit předseda Úřadu. Povinnost mlčenlivosti se nevztahuje na anonymizované a zobecněné informace.*

⁶ Viz podání stěžovatele ze dne 13. 10. 2011.

⁷ Viz sdělení Ing. Milana Švajcra, vedoucího samostatného oddělení Inspektorátu 3 ze dne 25. 10. 2011, zn. INSP3-7106/11-2.

⁸ V zastoupení JUDr. Jitkou Dolečkovou, advokátkou, dne 21. 11. 2011

a kdy byla splněna) a dále o tom, zda bylo zahájeno správní řízení k uložení pokuty, případně z jakých důvodů a kým nebylo.

Úřad k žádosti poskytl⁹ bližší informace o povaze porušení povinností společností ČEZ Měření, s. r. o. (§ 11 odst. 1 a § 16 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů). Z odpovědi Úřadu je nad rámec dosud sdělených skutečností zřejmé, že kontrolovanému je vytýkáno, že *„v informačních cedulích, které upozorňovaly na monitorování jeho prostorů kamerovým systémem, neuvedl všechny informace tímto ustanovením zákona vyžadované, konkrétně subjekty údajů neinformoval o jejich právu na přístup k osobním údajům, právu na opravu osobních údajů, jakož i o dalších právech stanovených v § 21 zákona o ochraně osobních údajů.“* Shodně kontrolovaný neinformoval subjekty údajů při pořizování kamerových záznamů v případě kontroly odběru elektrické energie v místě bydliště zákazníka. Porušení § 16 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů se kontrolovaný dopustil tím, že Úřadu neoznámil zpracování osobních údajů v rozsahu zvukových záznamů pořizovaných kamerovým systémem se záznamem v oznámení o zpracování osobních údajů podle ustanovení § 16 zákona o ochraně osobních údajů. Toto porušení kontrolovaný odstranil podáním oznámení o změně zpracování osobních údajů s datem vyplnění 24. března 2009.

Na základě porušení § 11 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů bylo kontrolovanému uloženo následující opatření k nápravě: *„Neprodleně zabezpečit, např. organizačním opatřením platným pro kontrolovaného, aby při provádění zpracování osobních údajů oprávněných zákazníků-dlužníků z důvodu neoprávněného odběru elektřiny byli tito oprávnění zákazníci-dlužníci z důvodu neoprávněného odběru elektřiny řádně informováni také o svém právu přístupu k osobním údajům, právu na opravu osobních údajů, jakož i o dalších právech stanovených v ustanovení § 21 zákona o ochraně osobních údajů.“* Lhůta pro splnění opatření k nápravě byla Úřadem stanovena na dva měsíce ode dne seznámení kontrolovaného s kontrolním protokolem, resp. do dvou měsíců od jeho nabytí právní moci. Kontrolovaný informoval o splnění uloženého opatření k nápravě dopisem doručeným Úřadu dne 26. srpna 2011.

K otázce stěžovatele, zda se jednalo o závažná porušení zákona o ochraně osobních údajů, Úřad sdělil, že *„zákon sám nerozlišuje méně a více důležité povinnosti správce či zpracovatele. Proto nelze říci, zda porušení některé z nich je závažné a některé ne. Obecným kritériem je intenzita zásahu do soukromí subjektu údajů způsobená porušením konkrétní povinnosti stanovené zákonem.“*

Absenci zahájení správního řízení k uložení pokuty Úřad vysvětlil tím, že správní delikt, kterého se kontrolovaný dopustil, byl v průběhu kontroly s odvoláním na ustanovení § 46 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů¹⁰ promlčen. O tomto postupu, tedy aplikaci § 46 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů, rozhodl vedoucí inspektorátu 3 Ing. Milan Švajcr.

⁹ Viz odpověď Mgr. F.N., vedoucího Kanceláře náměstkyně předsedy, ze dne 23. 11. 2011, zn. KNDČ-8240/11-2/NON.

¹⁰ Ustanovení § 46 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů: *Odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.*

Vzhledem k tomu, že dosud popsané skutečnosti vzbuzují pochybnosti o přiměřenosti délky státní kontroly (kontrola trvala přes dva roky), nadto z nich není zřejmé, k jakým kontrolním zjištěním Úřad dospěl, pokud jde o stěžovatelem namítané porušení zákona, především pokud jde o zveřejnění videozáznamů pořízených v místě jeho bydliště (odběrného místa) bez jeho souhlasu na internetu, rozhodla jsem se přezkoumat zákonnost postupu Úřadu při provádění státní kontroly podle zákona o ochraně osobních údajů a zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o státní kontrole“). Současně s tím také prověřit, do jaké míry Úřad s ohledem na rozsah stěžovateli poskytnutých informací dostal své povinnosti ve smyslu ustanovení § 29 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů.¹¹

V souladu s ustanovením § 14 zákona o veřejném ochránci práv jsem zahájila v předmětné věci šetření. Podle ustanovení § 15 odst. 2 písm. a) – c) zákona o veřejném ochránci práv jsem požádala předsedu Úřadu pro ochranu osobních údajů RNDr. Igora Němce (dále jen „předseda Úřadu“) o vysvětlení a podání informací k danému případu, zejm. aby zhodnotil postup příslušného inspektorátu co do plynulosti vedení státní kontroly a adekvátnosti její délky s ohledem na její složitost a zásadu procesní ekonomie zakotvenou v ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), a mimo to posoudil, zda stěžovateli byly poskytnuty dostatečné informace o vyřízení jeho stížnosti ve smyslu ustanovení § 29 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů.

B - Průběh šetření (skutkové a právní okolnosti případu zjištěné během šetření)

Z vyjádření předsedy Úřadu vyplývá, že Úřad obdržel v letech 2007 – 2009 několik podnětů nasvědčujících tomu, že ze strany společnosti ČEZ Měření, s. r. o., mohlo dojít při zpracování osobních údajů k porušení zákona, první z nich dne 4. 10. 2007. Všechny včetně podnětu stěžovatele byly podrobeny kontrole Úřadu vedené inspektorem Ing. Bc. Ševčíkem v období od 12. 2. 2009 do 30. 5. 2011.

Ohledně mnou požadovaného zhodnocení celkové délky kontroly předseda Úřadu pouze zmínil, že „*předmět kontroly byl široký a v jejím rámci bylo nutno analyzovat mnoho podkladů*“, označil ji však za nežádoucí.

Pokud jde o vlastní průběh kontroly, její výsledek a uložená opatření k nápravě, odkázal mě předseda Úřadu na obsah kontrolního protokolu. Jeho obsahu a skutečnostem z něj zjištěným se budu věnovat podrobněji dále.

Nadto předseda Úřadu připustil, že v rozporu s ustanovením § 29 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů stěžovatel nebyl informován po pravomocném skončení kontroly o jejím výsledku, což měl Úřad napravit v návaznosti na vyřízení stížnosti stěžovatele dopisem ze dne 22. 8. 2011 zn. INSP3-0098/09-71, přičemž dle názoru předsedy Úřadu byly stěžovateli poskytnuty informace v odpovídajícím rozsahu. Samotnou žádost o informace dle zákona

¹¹ Ustanovení § 29 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů: Úřad přijímá podněty a stížnosti na porušení povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů a informuje o jejich vyřízení.

o svobodném přístupu k informacím označil předseda Úřadu za řádně vyřízenou. K otázce možnosti stěžovatele nahlédnout do kontrolního spisu předseda Úřadu uvedl, že nahlížení do kontrolních spisů Úřad osobám, které nejsou účastníkem řízení, ani jim nesvědčí jiný právní titul ve smyslu ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu, neumožňuje. Opačný postup by byl v rozporu jak s povinností mlčenlivosti dle zákona o ochraně osobních údajů, tak zákonem o státní kontrole i správním řádem.

Z obsahu kontrolního protokolu vyhotoveného dne 30. 5. 2011 vyplývají především následující skutečnosti.

Incidenční kontrola byla zaměřena na plnění povinností kontrolovaného vyplývajících ze zákona o ochraně osobních údajů, a to v následujícím rozsahu:

1. kontrola plnění povinností správce nebo zpracovatele při zpracování osobních údajů získaných pomocí přístrojů (kamerový systém atd.),
2. kontrola plnění povinností správce nebo zpracovatele při zpracování osobních údajů oprávněných zákazníků – domácností,
3. kontrola plnění povinností správce nebo zpracovatele při zpracování osobních údajů oprávněných zákazníků – domácností – dlužníků včetně vymáhání dluhů.

Impulsem k provedení této incidenční kontroly byly čtyři podněty fyzických osob (včetně podnětu stěžovatele), tři podněty podané občanským sdružením PPP – právní poradenství a pomoc, o. s., a jeden podnět Policie ČR, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, Služby kriminální policie a vyšetřování, expozitury Ostrava. První podnět obdržel Úřad dne 4. října 2007, poslední 25. února 2009. Kontrola trvala od 12. února 2009 do 30. května 2011 (celkem 2 roky a 3 měsíce). Místem provedení kontroly bylo vedle sídla kontrolovaného subjektu detašované pracoviště oddělení podpory NTZ ČEZ Měření, s. r. o., v Jablonci nad Nisou. Hlavní kontrolní činnost prováděl inspektor Ing. Bc. Oldřich Ševčík a JUDr. J.N., pověřený zaměstnanec Úřadu (dále též „kontrolující“). V rámci kontroly shromáždil kontrolující poměrně obsáhlý důkazní materiál (str. 3 – 19 protokolu) a vyžádal si součinnost od občana K.V. a Policie ČR, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, Služby kriminální policie a vyšetřování, expozitury Ostrava. Ústní jednání a místní šetření proběhlo u kontrolovaného celkem čtyřikrát: dne 12. února 2009, dne 31. července 2009, dne 1. června 2010 a dne 25. května 2011.

Kontrolou Úřadu bylo zjištěno, že kontrolovaný má postavení správce osobních údajů ve smyslu ustanovení § 4 písm. j) zákona o ochraně osobních údajů.¹² Vedle toho má také postavení zpracovatele ve smyslu ustanovení § 4 písm. k) zákona o ochraně osobních údajů,¹³ a to tehdy, kdy v postavení správce vystupuje společnost ČEZ, a. s.¹⁴ Podle ustanovení § 6 zákona o ochraně osobních údajů¹⁵ pak také v situaci, kdy postavení správce zaujímá společnost ČEZ Distribuce,

¹² Ustanovení § 4 písm. j) zákona o ochraně osobních údajů: Správcem se rozumí *každý subjekt, který určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů, provádí zpracování a odpovídá za něj. Zpracováním osobních údajů může správce zmocnit nebo pověřit zpracovatele, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.*

¹³ Ustanovení § 4 písm. k) zákona o ochraně osobních údajů: Zpracovatelem je *každý subjekt, který na základě zvláštního zákona nebo pověření správcem zpracovává osobní údaje podle tohoto zákona.*

¹⁴ tak je tomu dle Úřadu např. v případě zpřístupňování a zveřejňování na webových stránkách provozovaných společnostmi ČEZ, a. s.

¹⁵ Ustanovení § 6 zákona o ochraně osobních údajů: *Pokud zmocnění nevyplývá z právního předpisu, musí správce se zpracovatelem uzavřít smlouvu o zpracování osobních údajů. Smlouva musí mít písemnou formu. Musí v ní být zejména výslovně uvedeno, v jakém rozsahu, za jakým účelem a na jakou dobu se uzavírá, a musí obsahovat záruky zpracovatele o technickém a organizačním zabezpečení ochrany osobních údajů.*

a. s., se sídlem Děčín (dále jen „ČEZ Distribuce, a. s.“).¹⁶ Naopak z pozice správce kontrolovaný zpracováním některých osobních údajů smluvně pověřil některé zpracovatele, a to ČEZ, a. s., a společnost ČEZ ICT Services, a. s., se sídlem Praha. Ke zpracování osobních údajů může využít i externího dodavatele – zpracovatele¹⁷ (s. 54 – 55 protokolu). Zpracováním osobních údajů získaných ze záznamového zařízení (kamer) byl oprávněn pouze kontrolovaný (s. 45 protokolu).

Podle výsledku kontroly kontrolovaný v souladu s ustanovením § 5 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů¹⁸ stanovil účely, k nimž mají být osobní údaje zpracovány. Tímto účelem je zpracování osobních údajů fyzických osob, které získal prostřednictvím sledovacích systémů (kamerovým systémem)¹⁹ za účelem zjišťování, dokumentování a zamezování výskytu neoprávněného odběru elektřiny v domácnostech, finanční úhrady tohoto neoprávněného odběru elektřiny, včetně stanovení nákladů na jeho zjištění, stanovení náhrady škody způsobené tímto neoprávněným odběrem elektřiny, stanovení nákladů spojených s jeho řešením, a také za účelem vymáhání těchto nároků; zpracování osobních údajů oprávněných zákazníků (domácností) a zákazníků (domácností) dlužníků s neoprávněným odběrem elektřiny za účelem vymáhání dluhu (s. 56 protokolu).

Podle kontrolních závěrů nebylo kontrolujícím zjištěno, že by kontrolovaný zpracovával údaje k jinému než uvedenému účelu. V případě zpřístupňování a zveřejňování videozáznamů pořízených kontrolovaným (včetně novinových článků), vypovídajících o osobních údajích odběratelů elektrické energie (včetně stěžovatele), shromážděných a zpracovaných formou zpřístupnění pořízených videozáznamů kontrolovaným na odběrných místech elektřiny, se Úřadu nepodařilo prokázat, že by kontrolovaný zpracovávané osobní údaje předával společnosti ČEZ, a. s., za účelem jejich zpřístupnění a zveřejnění na webových stránkách touto společností provozovaných, a to i formou novinových článků. Vlastníka webových stránek www.kradeze-elekriny.cz se nepodařilo Úřadu zjistit (s. 69 protokolu).

Z obsahu kontrolního protokolu plyne, že kamerový systém instalovaný na pracovišti oddělení podpory NTZ ČEZ Měření, s. r. o., v Jablonci nad Nisou, byl pořízen na základě vlastního uvážení, vlastního projektu zaslaného Úřadu v rámci podání „Oznámení o registraci“ podle § 16 zákona o ochraně osobních údajů²⁰ ze dne 19. 2. 2008 (č. registrace 00032028). Účelem zpracování je ochrana osob a majetku a ochrana práv oznamovatele. Současně kontrolovaný oznámil zpracování údajů v rozsahu obrazový záznam z kamerového systému, případně identifikační údaje subjektu. Změnu v rozsahu zpracovaných údajů (vedle stávajícího i hlas) oznámil kontrolovaný Úřadu dne 24. 3. 2009 (s. 89 – 91 protokolu).

¹⁶ A to na základě Smlouvy o poskytování služeb ze dne 1. 9. 2005.

¹⁷ Tak je tomu v případě společností ČEZData, s. r. o., a ČEZnet, a. s.

¹⁸ Ustanovení § 5 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů: *Správce je povinen stanovit účel, k němuž mají být osobní údaje zpracovány.*

¹⁹ K pořizování obrazových a zvukových záznamů kontrolovaným dochází dvojím způsobem – jednak pořízením videonahrávek při šetření neoprávněného odběru v odběrném místě, jednak prostřednictvím stacionárních kamer umístěných u vchodu do jednacích místností vedoucího oddělení podpory NTZ ČEZ, Měření v v Jablonci nad Nisou, a v této místnosti, a to v souvislosti se zde probíhajícími jednáními se zákazníky, u nichž byl zjištěn neoprávněný odběr elektřiny.

²⁰ Ustanovení § 16 odst. 1 zní: „Ten, kdo hodlá jako správce zpracovávat osobní údaje nebo změnit registrované zpracování podle tohoto zákona, s výjimkou zpracování uvedených v § 18, je povinen tuto skutečnost písemně oznámit Úřadu před zpracováním osobních údajů.“

V této souvislosti kontrolující dospěl k závěru, že kontrolovaný porušil ustanovení § 16 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů tím, že neoznámil Úřadu změnu rozsahu zpracovaných údajů (pořizování i zvukových záznamů), resp. tak učinil až svým oznámením ze dne 24. 3. 2009, čímž současně zjištěný nedostatek zhojil (s. 89 – 93 protokolu).

Provedený videozáznam a záznam zvuku z jednání se zákazníkem, u kterého byl zjištěn neoprávněný odběr elektřiny, uložený na pevném disku počítače, je zkopírován na DVD, které se označí a založí do trezorové místnosti. Tím dojde k vymazání záznamu na pevném disku počítače ve funkci záznamového zařízení kamerového systému (s. 81 protokolu). Záznamy z kamerového systému na DVD jsou uchovávány po dobu 5 let, tuto lhůtu kontrolovaný (oznámením Úřadu ze dne 19. 2. 2008) zkrátil na dobu max. 3 let.

Oznámením ze dne 7. 1. 2011 kontrolovaný Úřadu oznámil, že přijal záměr jednat do budoucna s neoprávněnými odběrateli pouze na odběrném místě a další komunikaci bude vést pouze v písemné podobě. Tím došlo k zániku původního účelu, pro který byly instalovány kamery na pracovišti kontrolovaného. Současně tak kontrolovaný ohlásil demontáž kamerového systému a ukončení zpracování osobních údajů formou pořízení záznamů. Dosud pořízené záznamy budou archivovány dosavadním způsobem (s. 65 – 66 protokolu).

Na umístění kamerového systému byly přítomné osoby upozorněny formou vyvěšených štítků obsahujících informace: *„Společnost ČEZ Měření, s. r. o., (...) jakožto správce osobních údajů ve smyslu zákona o ochraně osobních údajů tímto upozorňuje osoby vstupující do místnosti/budovy, že svým vstupem konkludentně vyjadřují souhlas se zpracováním osobních údajů pořízením obrazového a zvukového záznamu prostřednictvím videokamery snímající prostor místnosti/prostory budovy. Ke zpracování osobních údajů dochází v rozsahu shromáždění a uchování takto získaných osobních údajů. Takové zpracování osobních údajů je realizováno za účelem ochrany osob a majetku a ochrany práv společnosti ČEZ Měření, s. r. o., především pak pro účely ochrany zaměstnanců ČEZ Měření, s. r. o., jednajících s osobami v monitorované místnosti/budově o vypořádání neoprávněného odběru elektřiny, a to po dobu obecné, resp. zvláštní promlčecí doby dle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platném znění, a dále promlčení trestního stíhání u (dále uvedených tr. činů).“* (s. 77 – 78 protokolu).

Popsaný „konkludentní souhlas“ není podle názoru Úřadu souhlasem ve smyslu ustanovení § 4 písm. n) zákona o ochraně osobních údajů²¹ se zpracováním osobních údajů pořízených obrazovým a zvukovým záznamem prostřednictvím videokamer snímajících prostor kontrolovaného. Informace obsažené ve vývěsce jsou chybné, resp. neúplné, když neobsahují informaci, kterou požaduje ustanovení § 11 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů, a to, že *„správce musí subjekt informovat o jeho právu přístupu k osobním údajům, právu na opravu osobních údajů, jakož i o dalších právech stanovených v § 21“* (s. 78 protokolu). K obdobnému závěru dospěl Úřad i po zhlédnutí záznamů kontrolovaného

²¹ Ustanovení § 4 písm. n) zákona o ochraně osobních údajů: *Souhlasem subjektu údajů svobodný a vědomý projev vůle subjektu údajů, jehož obsahem je svolení subjektu údajů se zpracováním osobních údajů.*

pořízených v místě neoprávněného odběru elektřiny u oprávněného zákazníka-dlužníka. Zpracování takto získaných osobních údajů by z pohledu Úřadu znamenalo porušení ustanovení § 5 odst. 2 zákona na ochranu osobních údajů. Protože však kontrolou nebylo zjištěno, že by kontrolovaný takto získané informace zpracovával, konstatuje Úřad, že k porušení cit. ustanovení kontrolovaným nedochází (s. 74 protokolu). S odkazem na obsah předložených vnitřních předpisů a dokumentů²² Úřad vyslovený závěr doplňuje o hodnocení, že kontrolovaný zpracovává osobní údaje se souhlasem subjektů údajů, resp. je může s odkazem na § 5 odst. 2 písm. a) – e) zpracovávat i bez souhlasu subjektu (s. 69 – 72 protokolu).

V části VII. kontrolního protokolu uložil Úřad opatření k nápravě.²³ V souladu s ustanovením § 37 písm. g) zákona o ochraně osobních údajů vyslovil požadavek, aby kontrolovaný podal Úřadu písemnou zprávu o opatřeních přijatých k odstranění zjištěných nedostatků, a to do 3 měsíců od seznámení s kontrolním protokolem. Dle vyjádření předsedy Úřadu kontrolovaný dne 26. 8. 2011 zaslal Úřadu dokument nazvaný „Metodika – Postupy při výkonu činností odboru Kontroly měření“. Vzhledem k jeho obsahu²⁴ Úřad shledal opatření splněným.

C - Právní hodnocení případu zástupkyní veřejného ochránce práv

Zákon o veřejném ochránci práv mi ukládá povinnost působit k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených ve zmíněném zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívat k ochraně základních práv a svobod.²⁵

V první řadě jsem se v rámci šetření zaměřila na délku státní kontroly a blíže jsem se zabývala naplněním zásady plynulosti řízení ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 správního řádu. Z podkladů, které jsem v rámci šetření obdržela, vyplývá, že od předání podnětu inspektorovi Úřadu do ukončení kontroly uběhly 2 roky a 3 měsíce, což je lhůta v každém ohledu nepřiměřená. Stejného názoru je také předseda Úřadu, i když příčiny délky kontroly nevysvětlil. Blíže jsem proto zkoumala složitost předmětu kontroly a další aspekty, které mohly dle mého názoru ovlivnit délku kontrolního procesu.

Protože zásadou zachování plynulosti řízení v činnosti Úřadu a nástroji, jimiž Úřad disponuje pro její efektivní realizaci v praxi, včetně samotného postavení předsedy Úřadu a inspektorů Úřadů, jsem se již blíže zabývala v rámci šetření

²² zejména Smlouvy o poskytování služeb uzavřené mezi kontrolovaným (Poskytovatelem) a společností ČEZ Distribuce, a. s. (Objednatelem), uzavřené dne 12. 12. 2008 za účelem plnění závazku poskytovatele zařizovat pro objednatele za úplaty technické a administrativní úkony týkající se měření odebrané nebo dodané elektřiny jménem objednatele a poskytovat mu další služby s tím spojené. Součástí smluvního ujednání je i dohoda o zpracování osobních údajů, kdy Objednatel vystupuje z pozice správce osobních údajů a kontrolovaný jako zpracovatel osobních údajů.

²³ Viz 2. odstavec s. 3 zprávy.

²⁴ Přijatým dokumentem se zaměstnancům kontrolovaného (odboru kontroly měření) stanoví povinnost informovat zákazníka po příjezdu ke kontrole odběrného místa o zpracování jeho osobních údajů, a to v rozsahu požadovaném Úřadem.

²⁵ Viz ustanovení § 1 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 2 odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv.

několika podnětů,²⁶ kdy shodou okolností kontrolu v obou případech vedl tentýž inspektor, zprávy o obou šetřeních obsahující detailní právní hodnocení nastíněné problematiky jsou v anonymizované podobě dostupné na webových stránkách ochrance,²⁷ proto na ně v podrobnostech odkazuji a pouze ve stručnosti dosavadní poznatky shrnuji v kapitole C. 3 zprávy, kde je aplikuji na daný případ. Činím tak i proto, že vedení Úřadu se již s mou argumentací seznámilo a vzalo ji na vědomí. Nadto mě předseda Úřadu informoval, že přistoupil k přijetí vnitřního předpisu,²⁸ který sjednocuje časový rámec a průběh incidenčních kontrol a upravuje postupy, jež by měly přispět k zajištění plynulosti kontrolního řízení včetně ukládání opatření k nápravě. Do budoucna tedy očekávám, že se počet případů, kdy lze dobu kontroly vedenou inspektorem Úřadu hodnotit jako neadekvátní či ne zcela odpovídající předmětu a složitosti dané kontroly, podaří Úřadu minimalizovat.

Stranou svého šetření jsem nemohla ponechat ani hmotněprávní hodnocení případu Úřadem (tedy výsledky kontrolního zjištění, tak jak byly zaznamenány v kontrolním protokolu, který mi byl pro účely mého šetření předsedou Úřadu poskytnut), resp. postup kontrolujícího, jakým k vysloveným kontrolním závěrům dospěl.

Dodávám, že při formulaci níže uvedených průběžných závěrů jsem se nemohla vyhnout posouzení případu v širším rámci, neboť zákon od ochrance explicitně vyžaduje hodnocení postupu úřadů nejen v úzké dichotomii „zákonost – nezákonost“, ale rovněž v obecnějších dimenzích, jako je kupříkladu soulad s právem (v objektivním i subjektivním slova smyslu tohoto obecného pojmu), principy dobré správy²⁹ či základními principy demokratického právního státu.

Část C své průběžné zprávy jsem rozdělila s ohledem na její značný rozsah do osmi následujících kapitol. Učinila jsem tak zejména proto, abych předešla svému pohledu na danou věc srozumitelným a přehledným způsobem.

C. 1. - Národní dozorové orgány (Data Protection Authorities) dle Směrnice 95/46/ES

Recitál Směrnice 95/46/ES³⁰ v bodě č. 62 předpokládá, že zřízení orgánů dozoru v členských státech je zásadním prvkem ochrany osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů.³¹ Tyto orgány by měly vykonávat své úkoly (tedy dozor a kontrolu) zcela nezávisle. V bodě č. 63 recitálu je uvedeno, že orgány dozoru musejí být vybaveny nezbytnými prostředky pro plnění svých úkolů, včetně pravomocí provádět šetření a zasahovat, zejména pokud jsou těmto orgánům podány stížnosti nebo pravomoci obrátit se na soud. Zároveň je orgánům dozoru

²⁶ Podněty jsou vedeny pod sp. zn.: 3107/2009/VOP/PPO a 5314/2009/VOP/PPO.

²⁷ Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/stanoviska-ochrance/stanoviska-ochrana-osobnich-udaju/>

²⁸ Směrnice č. 2/2011, o incidenčních kontrolách, účinná od 1. března 2011.

²⁹ K principům dobré správy blíže <http://www.ochrance.cz/stanoviska-ochrance/principy-dobre-spravy/>.

³⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

³¹ Na tento nezbytný stavební kámen garantující efektivnost ochrany osobních údajů pamatuje i čl. 13 Úmluvy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 115/2001 Sb. m. s.).

uložena povinnost, aby přispěly k průhlednosti zpracování údajů prováděného v členském státu, kterému podléhají.

Článek 28 Směrnice 95/46/ES dává základní komunitární rámec pojmu „orgán dozoru“. Citovaný článek stanoví, že každý členský stát pověří jeden nebo několik orgánů veřejné moci na svém území dohledem nad dodržováním předpisů přijatých členskými státy na základě Směrnice 95/46/ES. Tyto orgány plní úkoly, kterými jsou pověřeny, zcela nezávisle. I zde tedy evropský zákonodárce předvídá prvek nezávislosti jakožto podstatný znak charakterizující jednotlivý orgán dozoru.

K základním pravomocem dozorového orgánu patří zejména pravomoci provádět šetření, pravomoci účinně zasáhnout, případně pravomoc obrátit se na soud v případě porušení vnitrostátních předpisů přijatých k provedení směrnice nebo pravomoc oznámit tato porušení soudním orgánům. Důležité je ustanovení čl. 28 odst. 4 Směrnice 95/46/ES garantující každé osobě nebo sdružení zastupujícímu tuto osobu právo obrátit se na orgán dozoru se žádostí týkající se ochrany jejích práv a svobod v souvislosti se zpracováním osobních údajů. Dotčená osoba musí být informována o způsobu vyřízení své žádosti. Od orgánu dozoru se vyžaduje pravidelné zveřejňování zpráv o činnosti a spolupráce s ostatními dozorovými orgány členských států. Nezbytným předpokladem je i povinnost mlčenlivosti pracovníků zakotvená v ustanovení čl. 28 odst. 7 Směrnice 95/46/ES.³²

Z uvedeného vyplývá, že zřízení nejméně jednoho nezávislého orgánu je obligatorním prvkem národní legislativy k ochraně osobních údajů. Dozorové orgány jednotlivých členských států EU se liší ve formálním označení, počtu a začlenění v soustavě orgánů veřejné moci.³³ V řadě zemí působí právě jeden takový orgán. Tímto je v podmínkách ČR Úřad pro ochranu osobních údajů.

C. 2. - Úřad a jeho působnost dle zákona o ochraně osobních údajů

Úřadu pro ochranu osobních údajů jsou svěřeny kompetence ústředního správního úřadu pro oblast ochrany osobních údajů v rozsahu stanoveném zákonem o ochraně osobních údajů a další kompetence stanovené zvláštním právním předpisem, mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu, a přímo použitelnými předpisy Evropských společenství. Úřad je ze zákona nezávislý orgán. Ve své činnosti proto postupuje nezávisle a řídí se pouze zákony a jinými právními předpisy. Do činnosti Úřadu lze zasahovat jen na základě zákona.³⁴ V daném kontextu je vhodné připomenout i nezávislost ekonomickou. Činnost Úřadu je hrazena ze samostatné kapitoly státního rozpočtu České republiky.³⁵

Nezávislostí je tak myšlena jeho nezávislost na jiných orgánech veřejné moci (především orgánech moci výkonné) či soukromých subjektech. Jde o vlastnost

³² Členské státy stanoví, že členové a zaměstnanci orgánů dozoru podléhají povinnosti dodržovat profesní tajemství v souvislosti s důvěrnými informacemi, ke kterým mají přístup, a to i po skončení své činnosti.

³³ K tomu blíže Matoušová M. - Hejlík, L. *Osobní údaje a jejich ochrana*. 2. vyd. ASPI: Praha, 2008, str. 328 – 329. Z aktuálních pramenů lze vzpomenout studii Evropské agentury pro základní práva (*European Union Agency for Fundamental Rights*) o úloze národních dozorových orgánů na ochranu dat vydanou dne 7. května 2010. Dostupné z http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/Data-protection_en.pdf. (otevřeno dne 7. května 2010).

³⁴ Ustanovení § 2 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 28 odst. 1 a 2 zákona o ochraně osobních údajů.

³⁵ Ustanovení § 28 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů.

směřující k vnější realitě, nikoliv o znak charakterizující vnitřní uspořádání Úřadu. Úřad je správním orgánem, a tak se v jeho činnosti určitá hierarchie a organizace *ipso facto* předpokládá.

Podle ustanovení § 29 odst. 1 písm. a), c) a f) zákona o ochraně osobních údajů Úřad provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů, přijímá podněty a stížnosti na porušení povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů, informuje o jejich vyřízení, projednává přestupky a jiné správní delikty a uděluje pokuty podle tohoto zákona. Zákon stanoví, že při výkonu dozoru ve formě kontroly se postupuje podle zvláštního právního předpisu, jímž je zákon o státní kontrole.³⁶ Podle ustanovení § 41 zákona o ochraně osobních údajů se v řízení ve věcech upravených zákonem o ochraně osobních údajů postupuje podle správního řádu, pokud zákon nestanoví jinak.

C. 3. - Kontrolní činnost Úřadu ve světle obecné zásady rychlosti řízení

Provádění kontrol je integrální a dominantní součástí činnosti celého Úřadu, která je ve výsledku řízena předsedou. Inspektor má postavení oprávněné úřední osoby dle ustanovení § 15 odst. 2 správního řádu a provádí úkony, k nimž je oprávněn podle zákona, vnitřních předpisů či pokynů vedoucího zaměstnance. Samotný způsob vzniku pracovního poměru inspektorů (jmenování prezidentem republiky na návrh Senátu) nevylučuje organizaci práce inspektorů i ze strany předsedy Úřadu, byť je při vydávání pokynů současně potřeba zachovávat prvek nezávislosti, který po Úřadu vyžaduje zákon a Směrnice 95/46/ES.³⁷

Pokud jde o otázku, na základě jakých kritérií má předseda plynulost kontrolního procesu hodnotit, domnívám se vzhledem k absenci zákonných lhůt pro vedení státní kontroly, že přiměřenost lhůty se odvíjí v první řadě od věci, kterou má Úřad prověřit (povahy právních povinností, které jsou v rámci státní kontroly prověřovány),³⁸ dále od chování kontrolovaného, postupu kontrolujícího, případně jiných státních orgánů.

Jde-li o složitost věci, domnívám se, že vlastní předmět kontroly i přes zmíněnou rozsáhlost podkladové materie danou mj. tím, že podnětů k provedení kontroly obdržel Úřad více, nepovažuji skutkově a důkazně za příliš složité. Kontrolující kromě podnětů a k nim připojených dokumentů shromáždil vnitřní organizační předpisy a dokumenty kontrolovaného, které se týkají zpracování osobních údajů,³⁹ další poznatky, zejména pokud jde o umístění kamerového systému, plnění informační povinnosti dle ustanovení § 11 zákona o ochraně osobních údajů získal v rámci provedených místních šetření u kontrolovaného. Kontrola kamerových systémů se záznamem není, a ani v roce 2009 – 2011, kdy probíhala daná kontrola, nebyla, pro Úřad žádnou novinkou. Úřad se právními podmínkami zpracování osobních údajů prostřednictvím videotechniky věnuje

³⁶ Ustanovení § 29 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů.

³⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

³⁸ Bude nepochybně rozdíl mezi složitostí prověřování dodržování povinností podle ustanovení § 11 zákona (informační povinnost správce) na straně jedné, na straně druhé povinností podle ustanovení § 13 zákona (zabezpečení údajů).

³⁹ Tyto dokumenty jsou blíže popsány v kontrolním protokolu na s. 3 – 18.

soustavně.⁴⁰ Proto prověřování jednotlivých podniků, pokud jde o kontrolu plnění povinností kontrolovaného při zpracování osobních údajů získaných pomocí kamerového systému, nemohlo být ani právně komplikovanou záležitostí. Zvláště vezmu-li do úvahy, že jednotlivé podniky jsou si obsahově velmi podobné.

Přihlédnou-li k tomu, že v kontrolním protokolu nejsou zmínky o tom, že by přímo kontrolovaný či jiná osoba odvíraly Úřadu součinnost, z protokolu ani nevyplývá, že by posouzení věci bylo závislé na činnosti jiného státního orgánu, jsem přesvědčena, že délka kontroly byla nepřiměřená.

Protože mi předseda Úřadu nepředložil žádný doklad o tom, že by průběh kontroly sledoval, snažil se délku kontroly s inspektorem řešit, přijal opatření k urychlení kontroly, a to přesto, že v době provádění kontroly byl již seznámen s mými kritickými závěry z předchozích dvou shora uvedených šetření,⁴¹ musím mu absenci jeho dohledové činnosti vytknout.

C. 4. - Hodnocení kontrolní činnosti Úřadu v předmětné věci

Kontrolní činnost Úřadu provádějí inspektoři a pověřeni zaměstnanci na základě kontrolního plánu nebo na základě podniků a stížností.⁴² Dle ustanovení § 33 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů inspektor vykonává kontrolu, řídí kontrolu, vypracovává kontrolní protokol a provádí další úkony, jež souvisejí s úkoly Úřadu. Z uvedeného plyne, že inspektor má při výkonu kontrolní činnosti zásadní procesní postavení; náleží mu přitom četná oprávnění a povinnosti, jež jsou blíže vymezeny v ustanoveních § 38 – § 39 zákona o ochraně osobních údajů, případně v zákoně o státní kontrole.⁴³

Na postup Úřadu se dále vztahuje i správní řád, i když nelze dovozovat, že státní kontrola je správním řízením ve smyslu ustanovení § 9 správního řádu.⁴⁴ Kontrola totiž není primárně zaměřena na vydání správního rozhodnutí (rozhodnutí o právech a povinnostech osob), nýbrž na zjištění rozdílů mezi stavem, který požadují obecně závazné předpisy,⁴⁵ a stavem skutečným u konkrétního správce či zpracovatele osobních údajů. Tento stav má být detailně zmapován v kontrolním protokolu a může být podkladem pro navazující řízení (tentokrát již podle části druhé a třetí správního řádu),⁴⁶ např. řízení o udělení pořádkové pokuty podle ustanovení § 19 zákona o státní kontrole.

⁴⁰ První stanovisko vydal již v roce 2006.

⁴¹ Zprávu ve věci podnětu sp. zn. 3107/2009/VOP/PPO jsem vydala dne 11. 6. 2009. Zprávu ve věci podnětu sp. zn. 5314/2009/VOP/PPO jsem vydala dne 13. 10. 2010.

⁴² Ustanovení § 30 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 31 zákona o ochraně osobních údajů.

⁴³ Ten se použije v otázkách neupravených zákonem o ochraně osobních údajů na základě ustanovení § 43 zákona o ochraně osobních údajů.

⁴⁴ Správní řízení je postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má, anebo nemá.

⁴⁵ Ustanovení § 3 odst. 1 zákona o státní kontrole.

⁴⁶ Z ustanovení § 15 zákona o státní kontrole vyplývá, že o kontrolním zjištění se pořizuje protokol, který obsahuje zejména popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a označením ustanovení právních předpisů, které byly porušeny. V protokolu se uvádí označení kontrolního orgánu a kontrolních pracovníků na kontrole zúčastněných, označení kontrolované osoby, místo a čas provedení kontroly, předmět kontroly, kontrolní zjištění, označení dokladů a ostatních materiálů, o které se kontrolní zjištění opírá. Protokol podepisují kontrolní pracovníci, kteří se kontroly zúčastnili.

Na postup Úřadu při vedení státní kontroly je tedy nepochybně nutno nahlížet optikou základních zásad činnosti správních orgánů. Kromě již zmíněné zásady rychlosti řízení zakotvené v ustanovení § 6 odst. 1 správního řádu, jejímuž praktickému naplnění jsem se věnovala v předešlé kapitole, považuji za nutné připomenout, že povinností jednotlivých inspektorů bezesporu je zjistit při kontrole skutečný stav věci,⁴⁷ což je projevem naplnění zásady materiální pravdy zakotvené v ustanovení § 3 správního řádu. V tomto ohledu se domnívám, že došlo k flagrantlymu selhání kontrolujícího, a to z důvodů, které uvádím následně, tak jak vyplynuly z dosud popsaných skutkových zjištění.

Pokud jde o rozsah shromážděného důkazního materiálu, skutkových zjištění, na nichž kontrolující staví své „posouzení souladu kontrolovaného zpracování s příslušnými ustanoveními zákona o ochraně osobních údajů“ (s. 52 – 95 protokolu), musím uplatnit následující připomínky.

Kontrolující vedl šetření značně formálním způsobem; svá kontrolní zjištění opírá především o podklady předložené kontrolovaným (smlouvy, interní předpisy, pokyny, formuláře, pokyny apod.). Všechna zjištění, o něž kontrolující své závěry opírá, nejsou v rozporu s ustanovením § 38 odst. 6 zákona o ochraně osobních údajů z protokolu zjistitelná. Z protokolu není např. zřejmý obsah jednotlivých jednání a místních šetření, zda kontrolující využil i dalších kontrolních oprávnění, např. možnosti výslechů zaměstnanců kontrolovaného. Rovněž není zjevné, v jakém rozsahu se Úřad seznámil s obsahem obrazových a zvukových záznamů z kamer pořízených kontrolujícím,⁴⁸ což považuji za základní deficit provedené kontroly. Není ani zjistitelné, zda a s jakým výsledkem Úřad kontroloval samotné nosiče dat, obsah trezoru, kde mají být ukládané DVD s pořízenými záznamy, apod.

Z tohoto důvodů pak považuji za celkově problematický postup Úřadu, pokud jde o zjišťování plnění povinností správce (zpracovatele) podle ustanovení § 5 zákona o ochraně osobních údajů a vyslovené hodnocení. Bez zhlédnutí pořízených obrazových a zvukových nahrávek považuji za obtížné hodnotit, zda byly pořízeny v souladu se zákonem, zda jimi bylo dokumentováno jen to, co mělo, resp. mohlo být, tj. např. pokud jde o videozáznamy z kontroly odběrného místa, zda byl primárně získán „pouze“ doklad o neoprávněném odběru, nebo zda kontrolující shromáždil i osobní údaje nad zákonem povolený rámec. Jaký je obecně postoj úřadu k nahrávkám kontrolovaného, které zachycují mj. podobu zákazníka, jeho rodiny či jiných na místě přítomných osob, není z protokolu zřejmé, přitom, jak vyplývá z „nově“ zpracované metodiky kontrolujícího⁴⁹, od pořízování videonahrávek z kontroly odběrného místa kontrolující do budoucna neupustil.

Obdobně, pokud jde o postup kontrolujícího při ověřování, zda kontrolovaný zpracovával osobní údaje pouze k účelu, k němuž je shromáždil, a k jinému jen se souhlasem subjektu údajů ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona o ochraně osobních údajů, se Úřad velmi nepřesvědčivě vypořádal s podnětem stěžovatele, v němž namítá zpřístupnění pořízených videonahrávek z odběrného

⁴⁷ Srov. ustanovení § 12 zákona o státní kontrole.

⁴⁸ Z protokolu je pouze zřejmé, že kontrolující shlédl záznamy kontrolovaného při ústním jednání a místním šetření, které proběhlo dne 25. 5. 2011, již však není zřejmé, v jakém rozsahu (kdo byl subjektem údajů), případně k jakému časovému období.

⁴⁹ Viz „Metodika – Postupy při výkonu činností odboru Kontroly měření“ předložená Úřadu dne 26. 8. 2011.

místa a místa jednání s pracovníky ČEZ Měření, s. r. o., na webových stránkách www.kradeze-elektriny.cz. Úřad v této spojitosti konstatuje, že kontrolovaný nebyl oprávněn tyto nahrávky zveřejnit uvedeným způsobem ani je předávat společnosti ČEZ, a. s., k jejich zveřejnění na webových stránkách touto společností provozovaných,⁵⁰ a že by tak kontrolovaný činil, se Úřadu nepodařilo prokázat. Kontrolující nezjistil ani vlastníka uvedených webových stránek. V souhrnu tedy nijak neobjasnil stěžovatelem namítaný „únik“ osobních údajů.

V protokolu postrádám především zdokumentování postupu kontrolujícího, jak vlastnictví webových stránek zjišťoval, resp. ověřoval. Z podkladů, které v tomto směru shromáždil, plyne, že pouze pořídil tisk této webové stránky (poř. č. 55); kdy se tak stalo a co je z ní zjištělé, již z protokolu neplyne. Zda, kdy a případně jak Úřad prověřoval zpřístupnění pořízených videonahrávek z odběrného místa v rámci rozhovoru pro Týden.cz, rovněž není z protokolu zjištělé.

Pro úplnost doplňuji, že jsem se pokusila sama dohledat obsah těchto stránek. S využitím veřejně dostupné služby www.webarchive.org se mi podařilo dohledat přibližný obsah zmíněných stránek, a to k datu 25. 2. 2009. I když z obsahu stránek již nelze určit obsah jednotlivých audio a video nahrávek zde v minulosti umístěných, přesto je patrné, že zde v minulosti byly zveřejněny mj. nahrávky oznámení výsledku kontroly měřicího zařízení, přiznání a podpisu dohody o náhradě škody se stěžovatelem (tam označeným „J.V.“). Dále jsem zjistila z informací na těchto stránkách uvedených, že vlastníkem a provozovatelem internetových stránek www.kradeze-elektriny.cz je společnost ČEZ, a. s., se sídlem Praha 4, IČ: 45274649. Dále jsem zjistila, že tvůrcem stránek je firma: <http://www.fg.cz/>, která je zároveň i vlastníkem doménového názvu [kradeze-elektriny.cz](http://www.kradeze-elektriny.cz),⁵¹ který je stále platný. I když se mi nepodařilo zjistit, kdy došlo k odstranění zpřístupněných videonahrávek, resp. obsahu stránek jako takových, zjistila jsem, že IP adresa serveru,⁵² na kterou je směrována uvedená doména, patří ČEZ ICT Services, a. s.⁵³ To vše uvádím proto, že jde o poměrně jednoduchý zjišťovací postup, a z protokolu nelze zjistit ani to, zda se kontrolující snažil obsah stránek včas zadokumentovat, zda pořídil záznamy o provozu domén, serverů a webhostingu, využil možnosti kontaktovat držitele dané domény, tj. společnost FG FOREST, a. s., na něhož by v konečném důsledku mohla být přenesena odpovědnost za obsah stránek, respektive proč naznačený postup nezvolil. Rovněž není zřejmé, zda obdobným způsobem zjišťoval obsah nahrávek zveřejněných na web portálu Týden.cz.

Základním předpokladem zpracování osobních údajů je souhlas subjektu údajů se zpracováním údajů. Souhlas je pak podle ustanovení § 4 písm. n) zákona o ochraně osobních údajů definován jako svobodný, výslovný a vědomý projev vůle. Z tohoto pohledu Úřad na jedné straně správně kontrolovanému vytýká, že konkludentní souhlas se zpracováním osobních údajů není přípustný. Současně však v protokolu chybí doklad o tom, že by kontrolující ověřil, zda ze strany subjektů údajů (včetně stěžovatele) byl souhlas se zpracováním údajů dán, přinejmenším zda k předložení souhlasů se zpracováním údajů kontrolujícího ve smyslu ustanovení

⁵⁰ Z protokolu však již nevyplývá, které stránky jsou provozované společností ČEZ, a. s.

⁵¹ viz <http://www.nic.cz/whois/?d=kradeze-elektriny.cz>

⁵² 89.111.76.140

⁵³ <https://apps.db.ripe.net/search/query.html?searchtext=89.111.76.140&search%3AdoSearch=Search#resultsAnchor>

§ 11 zákona o státní kontrole vyzval. Přitom se logicky nabízí pochybnost, zda kontrolovaný, pokud uváděl na svých vývěskách, že osoby vstupující do monitorovaných prostor konkludentně souhlasí se zpracováním svých osobních údajů kontrolujícím, získával (nad rámec zmíněného poučení) ještě „výslovný“ souhlas se zpracováním osobních údajů jednotlivých osob. Proč by v takovém případě informaci o „konkludentním“ souhlasu na vývěsky uváděl?

Z kontrolního protokolu je zřejmé, že kontrolující vycházel z vnitřních organizačních předpisů a dokumentů, protokolů o neoprávněném odběru elektřiny v odběrném místě, poučení, stanovení celkové náhrady škody, příjmového dokladu na zaplacení dlužné částky, upozornění o přerušení dodávky elektrické energie a obsahu oznámení o zpracování osobních údajů podle ustanovení § 16 zákona o ochraně osobních údajů. Z těchto podkladů lze dospět k závěru, že zpracování osobních údajů kontrolovaným se souhlasem subjektů údajů bylo vnitřními předpisy předpokládáno. Nicméně žádnou hmatatelnou podporu v podobě skutkových zjištění kontrolujícího, např. záznam kontrolujícího, že zhlédnutím pořízených videonahrávek zjistil, že osoba X. Y. vyslovila se zpracováním svých osobních údajů souhlas ve smyslu ustanovení § 5 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů, v protokolu nenacházím.

Zda a v jakém rozsahu Úřad posoudil, zda konkrétní videonahrávky z místa kontroly odběrného místa nebo z jednání se zákazníkem-dlužníkem byly pořízeny v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů, není z protokolu zjištělné. Závěry, ke kterým Úřad v tomto ohledu dochází, tj. že kontrolovaný zpracovával údaje se souhlasem stěžovatele, nebo bez jeho souhlasu s odvoláním na některou ze zákonných výjimek dle ustanovení § 5 odst. 2 písm. a) – e) zákona o ochraně osobních údajů (s. 72 protokolu), kdy z protokolu není zjištělné, kdy se tak děje se souhlasem a kdy jde o povolenou výjimku, vyznívají za popsaného stavu kontrolních zjištění z mého pohledu nadmíru nepřesvědčivě.

Konečně se musím ohradit proti vysloveným požadavkům Úřadu na splnění informační povinnosti ve smyslu ustanovení § 11 zákona o ochraně osobních údajů. Vznesené námitky k absentujícím informacím na jednotlivých vývěskách, jež upozorňují na umístění záznamového zařízení a zpracování osobních údajů, vnímám tak, že z pohledu Úřadu by správce osobních údajů měl veškeré informace uvedené v § 11 zákona o ochraně osobních údajů⁵⁴ uvést na informační vývěsce. Takový přístup Úřadu ale považuji za příliš formalistický. Vzhledem k rozsahu informací, jež by měly být s odkazem na uvedené ustanovení poskytnuty, by podle mého názoru mohlo stačit, aby na těchto vývěskách byla uvedena informace, kde subjekt informace podle § 11 zákona o ochraně osobních údajů získá, např. identifikace správce (zpracovatele), telefonický kontakt, web či email.

⁵⁴ Tj. v jakém rozsahu a pro jaký účel budou osobní údaje zpracovány, kdo a jakým způsobem bude osobní údaje zpracovávat a komu mohou být osobní údaje zpřístupněny, nejsou-li subjektu údajů tyto informace již známy společně s informací o právu subjektu údajů k přístupu k osobním údajům, právu na opravu osobních údajů, jakož i o dalších právech stanovených v § 21.

C. 5. - Hodnocení postupu Úřadu při informování stěžovatele o vyřízení podnětu

Ve shodě s předsedou Úřadu konstatuji, že Úřad v rozporu s ustanovením § 29 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů stěžovatele bezprostředně po skončení incidenční kontroly nevyrozuměl o jejím výsledku, a že se tak stalo až v návaznosti na stížnost stěžovatele – dopisem ze dne 22. 8. 2011 zn. INSP3-0098/09-71.

Pokud jde o rozsah informací, které byly stěžovateli v citovaném dopisu Úřadu sděleny, nesouhlasím s hodnocením předsedy Úřadu, že stěžovateli byly poskytnuty informace v odpovídajícím rozsahu. Odmítnutí sdělení bližších informací s odvoláním na povinnost mlčenlivosti podle ustanovení § 38 odst. 5 písm. g) zákona o ochraně osobních údajů považuji za sporné.

Smyslem povinné mlčenlivosti je, stručně vyjádřeno, zamezit tomu, aby neoprávněným subjektům nebyly sděleny údaje či informace, jejichž poskytnutí by mohlo poškodit zájem těch, v jejichž prospěch je mlčenlivost uložena. Nelze ji však chápat jako „absolutní“, zvláště pokud je Úřad povinen dle ustanovení § 29 odst. 1 písm. c) informovat osoby, které se na něj obrací s podněty a stížnostmi na porušení zákona o ochraně osobních údajů, o vyřízení jejich podnětu.

Další prolomení povinné mlčenlivosti pak představuje ustanovení § 19 zákona o svobodném přístupu k informacím.⁵⁵ Komentář k zákonu o svobodném přístupu k informacím⁵⁶ k tomu na str. 209 a násl. uvádí, že mlčenlivost je vztažena k jednotlivým fyzickým osobám (typicky jednotlivým zaměstnancům úřadu), proto poskytování informací na základě zákona o svobodném přístupu k informacím (tedy poskytování informací úřadem jako institucí) není ve střetu s touto mlčenlivostí. Samozřejmě, že v osobním životě a ve všech dalších situacích, v nichž konkrétní zaměstnanci úřadu nejednají v rámci výkonu jeho pravomoci, jsou jako fyzické osoby vázány mlčenlivostí, pokud je jim zvláštními zákony uložena.

Ke vztahu mezi povinnou mlčenlivostí a poskytováním informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím se vyjadřoval již i Nejvyšší správní soud, a to v rozsudku čj. 3 Ads 33/2006-57, ze dne 16. května 2007.⁵⁷ Je tedy možno říci, že sama povinnost mlčenlivosti uložená zaměstnancům povinného subjektu nestačí k tomu, aby povinný subjekt jako celek odmítl poskytnout informaci v souladu se zákonem o svobodném přístupu k informacím. Pokud chtěl Úřad argumentovat mlčenlivostí, měl se vyrovnat s tím, jaké konkrétní důvody v daném případě mohou vést k závěru, že je v obecném zájmu nebo v zájmu kontrolované osoby, aby zjištěné skutečnosti zůstaly před stěžovatelem utajeny.

⁵⁵ „Umožnění přístupu k informacím nebo poskytnutí informací za podmínek a způsobem stanoveným tímto zákonem není porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost uložené zvláštními zákony.“

⁵⁶ Korbela, F. a kol.: Právo na informace. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Zákon o právu na informace o životním prostředí. Komentář. 2. vydání. Praha. Linde Praha, a. s., 2005

⁵⁷ „Povinnost mlčenlivosti upravená ustanovením § 24a zákona o VZP a ustanovením § 23 zákona č. 592/1992 Sb., k níž odkazy v poznámce pod čarou směřovaly, nemá ve svém důsledku omezit aplikaci zákona č. 106/1999 Sb. Opačný přístup by vedl k absurdním závěrům, že podle zákona č. 106/1999 Sb. by informace sice být poskytnuta měla, ale s ohledem na povinnost mlčenlivosti konkrétních zaměstnanců VZP ji současně poskytnout nelze.“

Je samozřejmě možno uznat, že operovat s pojmem povinné mlčenlivosti je možno toliko s odkazem na ustanovení § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím.⁵⁸ I když mi není znám žádný dosavadní soudní rozsudek přímo k této otázce, výše citovaný komentář k zákonu o svobodném přístupu k informacím jednoznačně uvádí, že např. kontrolní protokol a uložená opatření k nápravě je potřeba považovat právě za takovéto „informace vzniklé činností povinného subjektu“, které je povinný subjekt povinen dle ustanovení § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím zpřístupnit. Pokud by samozřejmě obsahovaly tyto dokumenty nějaké informace předané kontrolnímu orgánu třetí osobou, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti, měly by být v dokumentu začerněny. V žádném případě však nelze tímto způsobem vyloučit z poskytnutí konkrétní kontrolní závěry (část IV. – VI. protokolu) a uložená opatření k nápravě (část VII. protokolu), jež nepocházejí od nikoho jiného než od samotného kontrolního orgánu.

Pro úplnost podotýkám, že ke stejnému závěru jsem dospěla i v případě, kdy Česká obchodní inspekce odmítla zveřejnit identitu provozovatelů čerpacích stanic pohonných hmot, které sama sankcionovala za nevyhovující parametry pohonných hmot⁵⁹, a zpřístupňování kontrolních protokolů v popsaném rozsahu je aktuálně běžnou praxí tohoto dozorového orgánu. Odepření přístupu k informacím podle ustanovení § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím pak nelze uplatnit ani tehdy, pokud jde o výsledek správního řízení vycházejícího z kontrolních zjištění nebo o výsledky samotné státní kontroly, která tomuto řízení předcházela.

Obecně, v jakém rozsahu měly být stěžovateli informace o vyřízení poskytnuty, je otázkou individuálního posouzení. Nezanedbatelnou roli zde hraje subjektivní vnímání činnosti Úřadu ze strany stěžovatele, neboť každý, kdo se na Úřad obrací s podnětem k prošetření, má (může mít) pochopitelně odlišná očekávání jednak o rychlosti dozorové činnosti Úřadu, jednak o způsobu vyřízení. Zaměstnanec Úřadu pověřený informováním stěžovatele o vyřízení jeho podnětu by měl být nutným korektorem tohoto subjektivního vnímání stěžovatele a právem chráněných zájmů. Měl by být schopen reagovat na v podnětu vyslovené výhrady a odpověď koncipovat přiléhavě k obsahu stížnosti s korekcí subjektivních pocitů stěžovatele a jejich promítnutí do roviny objektivního posouzení (kontrolních zjištění) Úřadu.

S přihlédnutím k obsahu samotného podnětu stěžovatele pak Úřadu vytykám přílišnou stručnost a nepřiléhavost poskytnutých informací. Stěžovatel byl nesprávně vyrozuměn o kontrolních zjištěních Úřadu pouze ve vztahu ke společnosti ČEZ Měření, s. r. o., ačkoliv jeho podnět ze dne 23. 2. 2009 směřoval zejména proti nezákonnému postupu společnosti ČEZ, a. s., a to (stručně vyjádřeno) v souvislosti s neoprávněným zveřejněním videozáznamů pořízených zaměstnanci společnosti ČEZ Měření, s. r. o., na internetu, a to bez souhlasu stěžovatele, a dále zveřejněním

⁵⁸ Ustanovení § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím: *Informace, které získal povinný subjekt od třetí osoby při plnění úkolů v rámci kontrolní, dozorové, dohledové nebo obdobné činnosti prováděné na základě zvláštního právního předpisu(1), podle kterého se na ně vztahuje povinnost mlčenlivosti anebo jiný postup chránící je před zveřejněním nebo zneužitím, se neposkytují. Povinný subjekt poskytne pouze ty informace, které při plnění těchto úkolů vznikly jeho činností.*

⁵⁹ Šlo o šetření vedené pod sp. zn.: 3186/2008/VOP/DS, zpráva a závěrečné stanovisko ochránce z tohoto šetření jsou v anonymizované podobě k dispozici na oficiálních internetových stránkách ochránce www.ochrance.cz.

osobních údajů stěžovatele zaměstnancem ČEZ, a. s., v poskytnutém rozhovoru pro Týden.cz, rovněž dostupném na internetu.

I když uznávám, že z obsahu stěžovatelova podnětu Úřadu není zřejmé, zda stěžovatel sám rozlišuje mezi oběma společnostmi, zejména pokud jde o posouzení, které z nich je možné to které jím uváděné protiprávní jednání (jehož prošetření od Úřadu žádá) připisovat, domnívám se, že bylo úkolem Úřadu, aby postavení obou právních subjektů (správce/zpracovatel) z pohledu zákona o ochraně osobních údajů ve své odpovědi vysvětlil, přinejmenším aby ozřejmil, z jakých důvodů nebyl fakticky postup společnosti ČEZ, a. s., předmětem kontrolní činnosti Úřadu, resp. proč Úřad považoval za dostačující (např. vzhledem k jednotlivým kontrolním zjištěním) provést kontrolu pouze u kontrolovaného.

Pokud Úřad neshledal v postupu kontrolovaného (potažmo společnosti ČEZ, a. s.) protiprávní jednání, které stěžovatel ve svém podnětu namítal, měl stěžovateli přesvědčivě zdůvodnit, z jakých důvodů se tak stalo, např. že zpracování osobních údajů danými společnostmi považuje Úřad za oprávněné nebo že se mu protiprávnost nepodařilo v rámci kontroly prokázat.

C. 6. - Hodnocení postupu Úřadu při odmítnutí nahlédnutí do spisu

V kontextu stěžovatelem projeveného zájmu o nahlédnutí do kontrolního spisu Úřadu hodnotím postup Úřadu následovně.

Incidenční kontrolu nelze považovat za správní řízení ve smyslu ustanovení § 9 správního řádu. S použitím ustanovení § 180 odst. 2 tak lze dovodit, že i na kontrolní činnost dopadá správní řád, a to v otázkách, jejichž řešení je nezbytné, v rozsahu části čtvrté tohoto zákona (vyjádření, osvědčení, sdělení). Ustanovení § 38 správního řádu upravující nahlížení do spisu⁶⁰ není uvedeno v taxativním výčtu ustanovení správního řádu obsaženém v § 154 správního řádu, tj. v seznamu ustanovení, která se bez dalšího použijí na postup Úřadu při jeho kontrolní činnosti. Z toho plyne, že ustanovení § 38 správního řádu lze použít pouze přiměřeně, pokud je to potřebné.

Ve shodě s předsedou Úřadu konstatuji, že nahlížení do kontrolních spisů Úřadu osobám, které nejsou účastníkem řízení, ani jim nesvědčí jiný právní titul ve smyslu ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu, zákon neumožňuje. Umožnění nahlédnutí do kontrolního spisu jiné osobě než účastníkovi řízení je podmíněno prokázáním právního zájmu nebo jiného vážného důvodu. Žádnou z těchto skutečností však stěžovatel neprokázal.

⁶⁰ Ustanovení § 38 správního řádu: (1) Účastníci a jejich zástupci mají právo nahlížet do spisu, a to i v případě, že je rozhodnutí ve věci již v právní moci (§ 73). (2) Jiným osobám správní orgán umožní nahlédnout do spisu, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem.

C. 7. - Hodnocení postupu Úřadu při vyřízení žádosti o informace dle zákona o svobodném přístupu k informacím

S hodnocením předsedy Úřadu, že žádost o informace ze dne 21. 11. 2011 byla řádně vyřízena, nesouhlasím. Obdobně jak jsem uvedla v kapitole C. 5., vytýkám i zde, že Úřad ignoroval, že se podaná žádost o informace vztahuje jak ke společnosti ČEZ Měření, s. r. o., tak ke společnosti ČEZ, a. s. (resp. „ČEZ Distribuce, a. s.“). Poskytnutím informací v daném rozsahu Úřad nezhojil svůj předchozí nesprávný postup dle ustanovení § 29 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů.

Pokud jde o neposkytnutí informací ve vztahu ke společnosti ČEZ, a. s. (ČEZ Distribuce, a. s.), domnívám se, že měl Úřad vydat rozhodnutí o odmítnutí (části) žádosti ve smyslu ustanovení § 15 zákona o svobodném přístupu k informacím. Pro úplnost doplňuji, že v odpovědi Úřadu absentuje časový údaj o období, kdy se měl kontrolovaný dopustit protiprávního jednání, jakož i odpověď na otázku, v kolika případech se tak mělo stát.

C. 8. - Hodnocení postupu Úřadu v případě absence zahájení řízení pro podezření ze spáchání správního deliktu kontrolovaným

S posouzením Úřadu, že správní delikt, kterého se kontrolovaný dopustil, byl v průběhu kontroly s odvoláním na ustanovení § 46 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů promlčen, vyslovuji nesouhlas.

Správní trestání je integrální součástí činnosti Úřadu a ukládání sankcí za porušení zákona se musí v demokratickém právním státě dít v zákonem předvídaných lhůtách. Tomu by měl být přizpůsoben postup každého správního orgánu. Podle ustanovení § 46 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán. Z restriktivního pojetí ustanovení § 46 odst. 3 zákona lze dovodit, že jednorozhodná lhůta k zahájení řízení počíná běžet (v naprosté většině případů) již doručením podnětu k zahájení správního řízení ve smyslu ustanovení § 42 správního řádu. Citované ustanovení zákona tak klade na Úřad poměrně jasný požadavek na promptní a procesně ekonomické jednání. V opačném případě se úsilí, které Úřad vkládá do skutkově a právně komplikované státní kontroly, může zcela minout účinkem a hlavně s posláním Úřadu, které je mu svěřeno zákonem, evropskými a mezinárodními předpisy.

Podle dostupné judikatury správních soudů, kterou je např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 10. února 1995, čj. 7 A 147/1994-17, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. února 1998, čj. 7 A 164/94-34, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. listopadu 2008, čj. 6 As 75/2007-92, je za počátek běhu subjektivní lhůty nutno považovat okamžik, kdy se správní orgán dozví o skutečnostech nasvědčujících tomu, že určitým jednáním mohl být porušen zákon. V daném kontextu připomínám, že již veřejný ochránce práv JUDr. Otakar Motejl⁶¹ se

⁶¹ V souvislosti s šetřením vedeným ve věci možného spáchání deliktu Fondem ohrožených dětí pod sp. zn. 1222/2009/VOP.

s Úřadem shodl na tom, že za „okamžik, kdy se správní orgán dozví“, a od kdy tedy počíná běžet subjektivní promlčecí lhůta u správního deliktu, je nutno považovat buď den zahájení kontroly, nebo nejpozději den, kdy v této věci proběhlo ústní jednání a místní šetření, nikoliv např. až okamžik, kdy příslušný inspektorát ukončí kontrolu či když jsou vypořádány námitky proti kontrolnímu protokolu nebo proti uloženým opatřením k nápravě.

To však neplatí, jde-li o trvalý správní delikt.⁶² V souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu⁶³ považují za trvalý delikt „*takový správní delikt, jímž pachatel vyvolá protiprávní stav, který posléze udržuje, popřípadě, jímž udržuje protiprávní stav, aniž jej vyvolal. Jednání, jímž pachatel udržuje protiprávní stav, závadný z hlediska správního práva, tvoří jeden skutek a jeden správní delikt až do okamžiku ukončení deliktního jednání, tj. až do okamžiku odstranění protiprávního stavu. Lhůta pro uložení pokuty, případně pro zahájení řízení o uložení pokuty, může začít běžet teprve od okamžiku ukončení trvalého správního deliktu. Pokaždé, kdy se správní orgán dozví, že protiprávní stav je delikventem pořád udržován, tj. že stále nedošlo k ukončení trvalého jiného správního deliktu, počne vždy běžet nová subjektivní lhůta k uložení pokuty, resp. k zahájení řízení o uložení pokuty.*“

V případě trvalého správního deliktu počíná subjektivní promlčecí lhůta běžet pokaždé, když se správní orgán dozví o tom, že možný protiprávní stav trvá, resp. že možné protiprávní jednání pokračuje.

Porušení informační povinnosti kontrolovaným v rozporu s ustanovením § 11 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů je s největší pravděpodobností zmíněným trvalým správním deliktem.

Ze shromážděných podkladů plyne, že státní kontrola společnosti ČEZ Měření, s. r. o., byla zahájena dne 12. 2. 2009 a ukončena dne 30. 5. 2011. Trvala tedy déle než dva roky od svého zahájení. Protokol byl kontrolovanému předán dne 30. května 2011. Úřad uložil kontrolovanému opatření k nápravě, která kontrolovaný ke dni 26. 8. 2011 splnil, čímž došlo k odstranění protiprávního stavu ze strany kontrolovaného subjektu, a tedy počátku běhu lhůty k zahájení správního řízení.

D - Závěr

Po provedeném šetření v souladu s ustanovením § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv průběžně shrnuji následující závěry:

1. Délka státní kontroly Úřadu pro ochranu osobních údajů vedená pod čj. INSP3-0098/09/64 v rozsahu 2 let a 3 měsíců byla nepřiměřená. **Úřad porušil zásadu plynulosti řízení zakotvenou v ustanovení § 6 odst. 1 správního řádu.** Tento stav nelze zpětně napravit. Opatření, které předseda Úřadu v mezidobí

⁶² Ustanovení § 45 odst. 1 písm. f) zákona o ochraně osobních údajů: *Právnícká osoba nebo fyzická osoba podnikající podle zvláštních předpisů se jako správce nebo zpracovatel dopustí správního deliktu tím, že při zpracování osobních údajů neposkytne subjektu údajů informace v rozsahu nebo zákonem stanoveným způsobem (§ 11).*

⁶³ Rozsudek NSS ze dne 22. února 2005 (čj. 5A 164/2002-44). Dostupné z www.nssoud.cz.

přijal⁶⁴ pro zajištění plynulosti incidenčních kontrol, považuji za dostačující a další opatření k nápravě již v tomto směru nenavrhuji.

2. **Kontrolující v rozporu se zákonem neúplně zjistil skutkový stav věci, a to zejména pokud jde o zjišťování plnění povinností kontrolovaného podle ustanovení § 5 zákona o ochraně osobních údajů. Kontrolující neúplně pořídil kontrolní protokol – není z něj zjistitelný skutečný rozsah kontrolních oprávnění, jež kontrolující využil (např. zda využil možnosti výsledků zaměstnanců kontrolovaného, nechal si předložit pořízené zvukové a obrazové záznamy, resp. v jakém rozsahu se s nimi seznámil, zda kontrolovaného vyzval k předložení souhlasů se zpracováním údajů kontrolovaným ve smyslu ustanovení § 11 zákona o státní kontrole). Současně je zřejmé, že kontrolující nevyužil plně svých kontrolních oprávnění, a to především v souvislosti se zjištěním provozovatele webových stránek www.kradeze-elektriny.cz, kdy neaplikoval ani běžné a snadno dostupné postupy. Z protokolu nejsou v rozporu se zákonem o ochraně osobních údajů zjistitelné veškeré nálezy, k nimž kontrolující v průběhu kontroly dospěl, včetně obsahu jednotlivých jednání a místních šetření. Popsaným způsobem, který podrobněji popisují v části C.4. zprávy, kontrolující zásadně porušil povinnosti svěřené mu zákonem o ochraně osobních údajů a zákonem o státní kontrole. Předsedu Úřadu proto žádám, aby s mými výhradami poukazujícími na nesprávný úřední postup seznámil ostatní inspektory jakožto s ukázkou chybné správní praxe, před jejímž následováním důrazně varuji.**
3. **Stěžovatel nebyl o vyřízení svého podnětu Úřadem řádně vyrozuměn. Úřad patřičně nezohlednil obsah podnětu stěžovatele a nepřiléhavě stěžovatele informoval pouze o kontrolních zjištěních ve vztahu ke kontrolovanému, stěžovatelovy námítky vůči společnosti ČEZ, a. s., zůstaly ze strany Úřadu bez odezvy. Vytýkaný nedostatek Úřad nezhojil ani odpovědí na žádost stěžovatele o informace dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Předsedu Úřadu proto žádám, aby připravil pro stěžovatele nové vyrozumění ve smyslu ustanovení § 29 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů, v němž zohlední všechny mé shora uvedené výtky.**
4. **Úřad nesprávně vyhodnotil povahu správního deliktu podle ustanovení § 45 odst. 1 písm. f) zákona o ochraně osobních údajů a chybně určil počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty pro zahájení správního řízení. Předsedu soudu proto žádám, aby bezprostředně učinil kroky k zahájení správního řízení s kontrolovaným.**

Zároveň si uvědomuji, že tyto průběžné závěry mohou změnit postup vedení Úřadu pouze do budoucna. Jejich formulování jsem ale považovala za svou povinnost především proto, že komplexní posouzení případu se od instituce typu veřejného ochránce práv i do jisté míry očekává.

Zákon o veřejném ochránci práv stanoví, že zjistí-li ochránce šetřením porušení právních předpisů či jiná pochybení, vyzve úřad, aby se k jeho zjištění

⁶⁴ Myšleno přijetí Směrnice č. 2/2011, o incidenčních kontrolách.

ve lhůtě 30 dnů vyjádřil. Vzhledem k důležitosti, kterou při výkonu svěřené agendy přikládám ochraně osobních údajů, budu po Úřadu požadovat vyjádření ke zprávě o šetření ve smyslu ustanovení § 18 zákona o veřejném ochránci práv.

Dodávám, že tato zpráva shrnuje poznatky ze šetření, které budou po vyjádření Úřadu podkladem pro závěrečné stanovisko veřejného ochránce práv ve věci.

RNDr. Jitka Seitlová v. r.
zástupkyně veřejného ochránce práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)